Anul al 55-lea 14 Pagini EXEMPLARUL { In România: 7 lei / In străinătate: 6 lei 14 Pagini Nr. 33 Joi 3 Februarie 1938
P IIII
Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" ȘI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în țară

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

Perspectivele noului buget

Pentrucă suntem în perioada de elaborare a noului buget general al Statului, ni se pare deosebit de folositor să cunoaștem din vreme stările și rezervele actuale ale economiei românești, cum și perspectivele ei de desfășurare în cursul exercițiului 1938—1939, de care depinde în realitate însăși siguranța realizării cifrei bugetare.

Din ecourile știrilor pornite din cercurile ministerului de finanțe, se pare că guvernul n'ar vrea să se depărteze prea mult de limitele bugetului în curs. Ba, după alte ecouri, deoarece deschiderea sesiunii parlamentare ar fi prea apropiată de data de 1 Aprilie 1938, când începe noul exercițiu bugetar și din cauza aceasta n'ar mai fi cu putință o desbatere normală a proectului de buget, s'ar fi ventilat ideea prelungirii actualului buget pe exercițiul 1938—39 ,pentruca între timp noul buget să poată fi întocmit pe îndelete, mai ales că până atunci se va cunoaște și rezultatul tratativelor cu creditorii externi pentru stabilirea noului regim al datoriei publice, în funcție de care va fi și cifra acestui capitol în bugetul țării.

După toate socotelile, însă, menținerea noului buget în jurul cifrei bugetului în curs apare cu neputință.

Chiar dacă am presupune că s'ar înlătura orice sporuri noui la investiții și material, cerute de nevoile de refacere și întreținere a lucrărilor publice, a instituțiilor și serviciilor de utilitate publică, etc., rămân totuși o serie de sporuri, care, în chip obligator trebue să fie încorporate în cifra noului buget. Printre acestea, numai suprimarea curbelor pe salariile funcționarilor și rectificarea pensiilor, necesită un adaos de peste un miliard; noile angajamente externe vin și ele cu un alt adaos de circa 1 miliard, iar ieftenirea sării, lampantului și bumbacului, hotărîtă de guvern, impune Statului un sacrificiu proaspăt de aproape 200 milioane, plus alte 600 milioane, produsul anual al impozitului agricol, care, chiar dacă va fi înlocuit prin taxa la vânzare, e problematic dacă se va mai realiza în cifra lui de până acum.

Prin urmare, din capul locului, avem de constatat că, pentru acoperirea plusului de cheltueli pe exercițiul 1938-39, va fi nevoe de un plus de încasări.

De fapt, la prevederi, chiar e vorba ca ministerul de finanțe să ridice cifra evaluărilor, orientându-se după ritmul încasărilor din 1937.

Este aceasta, însă, o bază serioasă?

Să examinăm mai de aproape stările și posibilitățile pe care le oferă economia noastră pe 1938:

Nu trebuie să uităm că recolta pe 1937 a fost mai mică cu 21% decât cea din 1936, oferindu-ne deci un disponibil de export micșorat în aceeaș proporție, mai ales la porumb, care, în cea mai mare parte, abia în primăvară urma să fie valorificat pe calea exportului.

Această situație ne rezervă, deci, din capul locului un minus în veniturile economiei particulare și ipso facto în veniturile Statului.

Dar la aceasta se adaogă și elementul agravant al scăderii prețurilor. Și nu numai la cereale, ci și la produsele petroliefre și cherestea.

Or, după datele — extrem de interesante — prezentate de **„Centrul de studii și documentări economice"** și apărute în „Universul" de Duminica trecută, rezultă că declinul exportului nostru de cereale, petrol și cherestea — mărfuri cari cuprind cam 90% din valoarea totală a exportului românesc — va antrena o scădere a exportului, în primele 6 luni ale anului 1938, de circa 25% față de perioada corespunzătoare a anului 1937.

Pe de altă parte, după constatările **„Asociației românești pentru studiul conjuncturii economice"**, chiar în volumul tranzacțiilor interne se observă un regres, care, începând din al 3-lea trimestru al anului trecut, se accentuează simțitor spre finele aceluiaș an, ceeace n'a întârziat, firește, ca efectul să se oglindească imediat și în ritmul mai slăbit al încasărilor Statului spre finele lui 1937.

Fără să mai ținem deci seama de alți factori de regres sau de stagnare identificabili în domeniul ordinei politice, elementele economice schițate mai sus sunt destul de serioase, ca să atârne greu în atenția și orientările guvernului.

M. S. Regele Carol II
vorbește presei americane

oxo

Un interview acordat agenției „Associated Press"

D. ALVIN STEINKOPF, directorul pentru Europa al marei agenții americane „Associated Press", a avut cinstea să fie primit deunăzi în audiență de Suveranul României. Iată textul interviewului obținut de reprezentantul lui „Associated Press" și care a fost răspândit celor trei mii de ziare și publicațiuni din tot cuprinsul Americei, abonate la această agenție:

Problema evreească

M. S. Regele Carol al II-lea în cursul unei audiențe de o jumătate de oră, în liniștitul Său birou, care e o cameră însorită în Palatul Regal din inima Bucureștilor, mi-a spus, că lumea nu trebue să se teamă de vreun pogrom în România.

— „O problemă evreiască — dal Avem una și ne luptăm cu ea", a spus Regele.

„Cum vom soluționa

M. S. REGELE CAROL II

până în cele din urmă această problemă, nu este încă tocmai limpede pentru moment, dar primul și importantul punct al politicei noastre, va fi să nu existe violențe contra evreilor. De aceasta suntem siguri".

M. S. Regele Carol, într'o uniformă de culoare oliv, brodată cu aur, ședea la un birou mare de mahon. Era întruchiparea unui calm nemărginit, radiind încredere în viitor și părea absolut sigur că problemele copleșitoare întâmpinate de Guvernul Său, vor fi soluționate satisfăcător.

— „Este lesne de înțeles, că în Statele Unite ale Americei, există interes pentru evenimentele din România, pentrucă d-voastră înși-vă aveți mulți evrei, cu siguranță mai mulți decât noi", observă Regele.

„Este de înțeles că în unele părți să se ivească îngrijorări. Dar se poate afirma cu cea mai mare autoritate că România n'are intenția să îngădue vre-o neomenie".

„Cum va fi soluționată problema în toate fazele ei, nu se poate stabili definitiv de pe acum".

NU EXISTA UN PROECT DE DEPORTARE IN MASSA

Intrebând pe Majestatea Sa dacă există vre-un proect pentru deportare în massă sau pentru colonizarea evreilor în altă regiune a lumii, Regele Carol a spus că guvernul Său, n'a studiat încă chestiunea în amănunțime.

— „Ne-am simți, bine-înțeles, ușurați,— a spus Regele, — dacă am vedea pe unii dintre evreii cari trăiesc la noi, plecând de aici, de bună voie. Dar până acum nu s'a studiat încă posibilitatea unei îndepărtări în massă și nimeni nu s'a gândit unde s'ar putea duce. Dar o astfel de problemă, este greu să fie abordată numai de România singură. Această chestiune ar necesita o acțiune internațională și până acum nimeni n'a luat o asemenea inițiativă".

Politica externă

Regele vorbește perfect englezește, repede și plăcut. Surâde adeseori. Ascultă atent, cu ochii Săi foarte albaștri ațintiți asupra oaspetelui. Prinde intenția întrebării înainte de a fi sfârșită, și răspunde cu spontaneitate într'o formă desăvârșită. Regele poartă o mică mustață blondă. Părul său blond e ușor ondulat, — iar înfățișarea Sa, luminoasă. Inalt și chipeș, este sigur de Sine și de destinul României.

— **„Acest destin, — zice Regele — trebuie găsit în tovărășia și cooperarea cu vechii prieteni. Acești prieteni sunt: Franța, Anglia, Înțelegerea Balcanică și Mica Înțelegere".**

„In unele cercuri se pare că ar fi fost oarecare neliniște pentru că ne-am apropiat ceva mai mult de alții. Dar Eu vă afirm cu siguranță că nu avem nici un gând de o schimbare în politica externă a României. S'ar putea poate spune, că România și-a dobândit prieteni noui, fără a micșora pe cei vechi."

CE ESTE FASCISMUL ?

Intrebat dacă România se îndreaptă spre o cale autoritară apucând în spre fascism, Regele a răspuns printr'o întrebare:

„Ce este fascismul?" a vrut să știe Regele, care n'a voit să fie păcălit de vre-un cuvânt care să cuprindă o definiție vagă.

După ce s'a căzut de acord că fascismul implică conducerea Statului de către un om, sau de un mic grup de oameni, fără consimțimântul tocmai perfect al cârmuiților, Regele întreabă: „Asta oare este situația aici la noi?".

La București în momentul de față, circa 19 partide politice se pregătesc pentru alegerile parlamentare dela 2 Martie. Opoziția făcută de unele din ele guvernului Goga, e sgomotoasă și entuziastă.

Părea clar că Regele lăsa să se înțeleagă că, atâta timp cât opoziția țipă și se manifestă, cu siguranță că nu poate fi vorba de aplicarea principiilor fasciste în România.

PROBLEMA MINORITAȚILOR

Desfășurarea evenimentelor dela Geneva, unde s'a amânat discuția asupra atitudinei României în privința minorităților, I-a făcut plăcere Regelui Carol.

— „Noi nu căutăm să evităm astfel de discuții, — a spus Regele — dar trebue să se înțeleagă că un guvern nou, pornit pe cale nouă, are nevoie de mai mult timp, decât numai de câteva săptămâni, spre a-și fixa politica și pentru a adânci o astfel de problemă".

Pacea va fi menținută

Regele Carol și-a exprimat credința că totuși pacea lumii va fi menținută.

— „Chestiunile de pace sau de război, a spus Majestatea Sa, — sunt extrem de complicate și pot interveni prin surprindere întorsături pe care nimeni nu le poate prevedea". Dar Eu sunt un optimist și cred că ne vom găsi calea spre o pace sigură".

Explozia dela Villejuif (Franța)

Laboratorul poliției municipale dela Villejuif a fost distrus de o puternică explozie

Cinci ani de guvernare
național-socialistă

oxo

Roata destinului se învârtește repede. S'au împlinit cinci ani, de când d. Adolf Hitler, astăzi cancelar și Führer al poporului german, a fost chemat la guvern de bătrânul prezident Hindenburg. Poporul german a sărbătorit eri această aniversare, cu fastul, grandoarea și simțul de propagandă, pe care regimurile totalitare știu să le pună cu atâta îndemânare în serviciul cauzei lor.

Cu zece ani înainte, nici cel mai prevăzător dintre observatorii vieții politice germane n'ar fi putut prevesti viitorul strălucit al celor câtorva oameni, cari se întruneau la o berărie din München, necunoscuți și neînsemnați, spre a pregăti Reichului, destine noui, o viață politică și socială nouă.

In alegerile din 1928, național-socialiștii intrau în Reichstag cu 12 deputați. La alegerile din Septembrie 1930, toată Europa democratică privea cu îngrijorare succesul hitleriștilor, cari introduceau în parlament 107 deputați. La 10 Aprilie 1932, d. Adolf Hitler obținea 13.417.000 de voturi, la alegerile prezidențiale, contra mareșalului Hindenburg, care izbutea să se aleagă cu 19.359.000 de voturi. La 3 Iunie 1932, sub cancelariatul d-lui von Pappen, Reichstagul era din nou dizolvat și la alegerile din 30 Iulie 1932, hitleriștii câștigau 230 de mandate. D. Adolf Hitler revendică puterea, pe care nu o obținea. Șase luni mai târziu însă, la 30 Ianuarie 1933, bătrânul Hindenburg sub influența d-lui von Pappen, cheamă la guvern pe șeful național-socialiștilor, numindu-l cancelar și încredințează vicecancelariatul d-lui von Pappen.

Odată la guvern, noul cancelar, după incendiul Reichstagului, face noui alegeri, care la 5 Martie, îi dau 288 deputați contra a 120 de socialiști și 81 de comuniști, dintr'un număr total de 647 de mandate.

Punând însă pe comuniști în afară din lege și trimițând în lagăre de concentrare pe o parte din socialiști, hitleriștii obțineau dela Reichstag depline puteri pe timp de patru ani. In fine, în August 1934, cancelarul Hitler devenia președinte al Reichului și Führer al poporului german.

Astfel votul, instrumentul cel mai democratic pentru măsurarea raporturilor de forțe politice, a servit la instaurarea celui mai integral regim antidemocratic.

Venit la cârma republicii, pe calea legală a votului și în cadrul Constituției dela Weimar, în vara lui 1933, cancelarul disolva partidul socialist și unele grupări monarhiste. Celelalte partide se disolvau singure, iar diverse asociații patriotice se contopeau cu partidul național-socialist. Prin de-

(Continuare in pagina 2 a)

MILAN HODZA

Eri, d. Milan Hodza, președintele consiliului de miniștri cehoslovac, a împlinit 60 ani. Personalitatea sa se desprinde din activitatea sa culturală și politică.

Părăsind liceul maghiar din Sopron, din cauză că la o serbare națională a refuzat să cânte imnul unguresc, tânărul Milan Hodza s'a înscris la liceul german din Sibiu, unde a urmat clasa a VII-a. La Sibiu a intrat în relațiuni amicale cu Românii și s'a interesat de aproape de trecutul lor și de situația lor de atunci din Transilvania, din punctul de vedere social, economic și cultural. După ce a terminat dreptul la universitatea din Cluj — studiile le-a început la Budapesta, dar examenele pentru licență le-a dat la Cluj — d. Milan Hodza a studiat slavistica, istoria literaturii mondiale, sociologia și filozofia, luând doctoratul în litere și filosofie la universitatea din Viena.

Dându-și seama de importanța ce o prezintă presa pentru propagarea ideilor și apărarea intereselor și drepturilor naționalităților, din imperiul austro-ungar, d. Milan Hodza, după ce a debutat în ziaristică, în calitate de colaborator al ziarului „Slovensky Listy" din Ruzomberk și suferind și o condamnare la închisoare pentru „exces de naționalism" — în anul 1900 a redactat ediția slovacă a unui ziar tipărit, la Budapesta, în limbile română, sârbă și slovacă. In articolele sale substanțiale, d. Hodza a tratat problema naționalităților din imperiul habsburgic și a apărat cu însuflețire drepturile slovacilor, cehilor, românilor și sârbilor.

Apoi a întemeiat revista „Slovensky Tyzdenik", care a apărut și în timpul războiului mondial, având colaboratori pe toți scriitorii slovaci din tânăra generație.

In 1904 d. Milan Hodza a fost ales deputat al regiunei Bace, fiind cel dintâi reprezentant al slovacilor în parlamentul din Budapesta.

El a organizat atunci, în capitala Ungariei, „Clubul deputaților maghiari" și a întreprins o acțiune comună împreună cu Românii, Sârbii și Croații. D. Milan Hodza a avut atunci legături și cu membrii „Clubului naționalităților de sub dominația austro-ungară", stabilind o comunitate de interese între reprezentanții națiunilor ce formează astăzi Mica Înțelegere.

D. Milan Hodza a desfășurat o însemnată activitate politică după prăbușirea imperiului austro-ungar, luând parte la lucrările

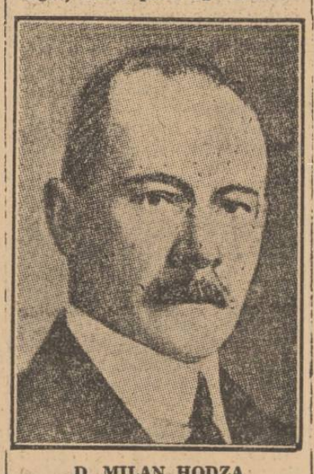

D. MILAN HODZA

conferinței Slovacilor dela St. Martin, colaborând la redactarea declarației prin care Slovacia s'a declarat unită pentru totdeauna prin libera sa voință, cu Boemia, Moravia și celelalte provincii ce constitue statul cehoslovac și participând în calitate de reprezentant al partidului național-țărănist slovac, la opera legislativă elaborată de cel dintâi parlament al patriei sale liberate.

Ministru al unificării administrative, în guvernul Tusar, ministru al agriculturii și al instrucției publice în guvernele prezidate de Svehla, Malypetr și Udrzal, d. Milan Hodza a dovedit realele sale însușiri de om de stat, prin simțul său politic prin concepțiile sale pozitiviste, prin spiritul său constructiv și creator. Dela 5 Noembrie 1935 d-sa prezi-

(Continuare in pagina 2 a)

Ciocnire sângeroasă
între grăniceri și contrabandiști de muniții in America

New-York 31 (Rador). — O sângeroasă ciocnire s'a înregistrat azi în localitatea Brownsville (Texas) între grăniceri și membrii unei bande care se ocupa cu contrabanda de muniții.

Orașul Brownsville este așezat chiar la frontiera mexicană.

Grănicerii au capturat un camion conținând 5.500 de cartușe.

Din rândurile contrabandiștilor au căzut patru morți.

O informație încă neconfirmată anunță că o altă ciocnire între soldați și contrabandiști s'a produs în localitatea Ramirez, la 50 de kilometri de frontieră.

In această ciocnire ar fi căzut 18 morți.

SCRISORI DIN ROMA

ITALIA ȘI LIGA NAȚIUNILOR

de N. de ALDISIO

Roma, Ianuarie

Opinia italiană privește cu mult interes a suta ședință a consiliului Ligii Națiunilor.

In adevăr, este cazul de a spune că niciodată absenții n'au fost mai prezenți decât va fi Italia, de astă dată, în areopagul Societății, căci ea va domina o bună parte a desbaterilor. Retragerea ei senzațională din Ligă a creat o situație nouă căci, contrariu prevederilor unor anumite organe ale presei străine, gestul acesta a avut mari repercusiuni în domeniul internațional.

In timpul întregii perioade a sancțiunilor, Marea Britanie s'a găsit în fruntea marilor puteri ce susțineau că acțiunea lor nu era dictată la Geneva, decât de grija respectării Convenant-ului și a intereselor micilor state. După sfârșitul conflictului etiopian, guvernul britanic a proclamat în mai multe rânduri că nu se bucură de libertatea de acțiune esențială pentru a recunoaște faptul împlinit, din pricina temerilor exprimate totdeauna de micile state.

Când marele consiliu al fascismului a hotărît că Italia se va retrage din Ligă, acestea au fost cele dintâi cari au tras, depe urma acestui eveniment, consecințele firești. Elveția a socotit că trebuie să-și definească exact neutralitatea. Polonia și mai târziu Austria și Ungaria au declarat că vor rămâne la Geneva, cu condiția ca Liga Națiunilor să nu devină o coaliție ideologică

(Continuare in pagina 2 a)

Stagnarea afacerilor din Statele Unite îngrijorează pe europeni

Regelui Carol, — cu ochii Săi sclipitori — Ii place la rându-i să pună El întrebări din când în când. Interesându-Se de America, spune că știrile despre o stagnare a afacerilor de acolo, „îngrijorează foarte mult pe europeni".

Regele Carol a vrut să știe care clădire: „Chrysler" sau „Empire State", — e mai înaltă și se întreba dacă Roosevelt va încerca să se aleagă pentru a treia oară Președinte, și a adăugat: „A rupt cu multe tradiții, nu-i așa ?"

Regele a amintit că a petrecut foarte bine, când a vizitat Statele Unite în 1919, și a adus laude americanilor de origină română, pentru că și-au păstrat multe din obiceiurile lor pitorești, în nouile lor căminuri.

S'a anunțat oficial
logodna Regelui Zogu

Budapesta, 31 (Rador). — *Ziarele anunță că nunta Regelui Zogu al Albaniei cu contesa Geraldina Apponyi se va face în luna Martie.*

GERALDINA APPONYI

xxx oxo xxx

S'au prăbușit
trei avioane americane

New-York, 31 (Rador). — Un avion care sbura dela Seattle spre Alaska, a căzut în mare aproape de coasta canadiană. Nu se știe încă nimic despre soarta celor șapte persoane aflate pe bord.

Alt avion, care sbura de la New-York spre Los Angeles, s'a prăbușit în statul Arizona. Printre victime este și cunoscutul desenator Gerald Vultues, cum și soția sa.

Insfârșit, un al treilea avion s'a prăbușit în insulele Filipine. In acest accident și-a găsit moartea colonelul Ord, consilier militar al guvernatorului Filipinelor.

xxx oxo xxx

Dezastrul provocat de alunecarea de terenuri din regiunea Courcelles

Bruxelles, 31 (Rador). — Catastrofa provocată de alunecarea de terenuri dela Courcelles ia proporții înfricoșetoare.

Au fost complet distruse până acum 40 de case, iar numărul familiilor rămase fără adăpost trece de două sute. Cei loviți de această nenorocire sunt toți mineri nevoiași, cari au rămas pe drumuri cu nevestele, copiii și bătrânii lor.

Conductele de apă și gaz, cum și cablurile electrice au fost distruse.

Un veac de activitate rodnică

S'a serbat Duminică, în prezența M. S. Regele și I. P. S. S. Patriarhul Miron, împlinirea unui veac de existență a seminarului Central.

Această școală de elită, acest neîntrecut focar de cultură, a avut un rol extraordinar de mare în formarea atâtor generații ce au urmat cursurile și a fost o sursă de valori constructive, de caractere oțelite și de pioneri ai creștinismului.

M. S. Regele a subliniat însemnătatea serbării spunând :

„Pentru țara noastră este totdeauna un moment de deosebită ridicare sufletească, atunci când în istoria culturii ei putem număra un veac de activitate rodnică și creștinească, așa cum a fost aceea a Seminarului Central.

A trecut un veac de atunci și acum putem privi cu mândrie desvoltarea, înălțarea și întărirea spiritului românesc".

Iar I. P. S. Patriarhul a rostit între altele:

„Istoricul acestei școale, apărut din acest rar prilegiu, ne arată cum el a dat țării nu numai câteva mii de preoți, între cari și mai mulți ierarhi, ci și foarte mulți valoroși bărbați mireni, cari, cu demnitate, rodnică muncă și de mare folos pentru neam, au ocupat înalte poziții sociale în toate ramificațiile de funcție obștească. Unii au devenit chiar savanți cu renume mondial".

Inălțătoarea festivitate de Duminică a scos în evidență rodnicia unei activități școlare, mai presus de orice laudă și mai ales faptul că la baza instrucțiunii sănătoase și temeinice trebue să stea credința care formează scutul unui neam în luptă cu vitregia vremilor.

Credința strămoșească n'a fost numai temeiul programului pentru cei ce s'au dedicat preoției, ea a fost postamentul culturii solide a tuturor celor ce au stat pe băncile acestei școli și cari și-au făcut drum în viață în toate domeniile. Un neam trebue să-și dorească școli cât de multe cum este Seminarul Central!